

СЕЉАК.

Недељни лист, за кућу, поље и башту, са илустрацијама.

Излази сваког
ЧЕТВРТКА.

Издаје и уређује:
ЂОРЂЕ РАДЊ.

Предплатна цена:
годишње 4 ф. а. в
полгодишње 2 „ „ „
на 3 месеца 1 „ „ „

Год. II.

У Новом Саду, 19. септембра 1863.

Број 38. и 39.

Православни:				КАЛЕНДАР.				Римокатолички:			
Септ. Ч.	19	Трофима и Сов	26	Прест. Еиаг. Јоан.	Окт. Ч.	1	Окт. Рем.	8	Бригита		
„ П.	20	Еистат. велик.	27	Калистрата мучен.	„ П.	2	Леодегар	9	Дионисија		
„ С.	21	Кодрата Апост.	28	Харитона Преп.	„ С.	3	Кандидус	10	Франц. Е.		
„ Н.	22	Фок. и прор. ☉	29	Киријака отшел.	„ Н.	4	Франц. С.	11	Емилијана		
„ П.	23	Зачат. Јоан. Кр.	30	Григорија в Арм. ●	„ П.	5	Плацидус	12	Максим.		
„ В.	24	Сим. Крал. Срб.	1	Октоб. Покр. Богор.	„ В.	6	Бруна	13	Коломан		
„ С.	25	Еифросини преп.	2	Кипријана и Јуст.	„ С.	7	Јустина	14	Калистус		

Позив на предплату.

С овим бројем завршује се трећа четврт, а рок предплати излази оној г. г. предбројницима, који су до тог времена предплатили. Ми ји учтиво умољавамо да предплату јошт за времена понове, да у експедицији nebude прекидања.

Бројеве од II. и III. четврти имамо подпуне и дајемо као обично по 2 ф. а. вр. са припадајућом премијом. Од прве четврти више немамо ни једнога броја. Предплата је од октобра до конца године 1 фр. а. вр.

Уредништво „СЕЉАКА.“

О ројдби и стресању ројева.

Месеца маја у почетку већ се можемо надати, да ће нам се они јачи пресади роити. За то кованџија ако није прошаста месеца празнине оправио и олепио, то нека оправља и лепи: за-

што кад се стану већма ројеви просипати, онда неће имати каде кошнице оправљати.

А где има задоста кошница, ту треба у време ројдбе више друштва, а домаћин ако само може не треба никада да пропусти у време ројдбе, од седам сати у јутру до пет сати после подне. Онда зна, да му је његов кованџија точан и прав; јер шта мари кованџија? Кад се најбоље пуштају ројеви, он легне спавати, а ројеви, што њим' драго! Кад устане, он каже „који је наш, тај је овде, није отишао“; не зна, која му је кошница роила, ни колико је ројева изишло, него колико нађе, то стресе. То се тако чини, кад домаћин није на пољу код кошница у време ројдбе: за то се и не треба на самога кованџију ослањати. Ако и неће лећи спавати, док он једнога роја стреса у кошницу, за то време могу се пустити и два и три роја; па онда не зна, ни колико је изишло, ни одкуд су изишли. Један да је у то време увек у кованлуку; док он роја стреса, овај да пази.

Кад видиш, да оће и други рој да изађе, а онај што је већ изишао, није још стресен у кошницу; то се ови ројеви могу мало зауставити. — Ако си дуваницја, а ти на цев задуни два илити три дима кроз лето у кошницу; с' отим ћеш ји мало зауставити, па ће она опет после мало роити. — Ако ниси дуваницја, а ти кад видиш, да се већ почне пчела испред кошнице играти, приправља се да изађе рој; а ти онда мало пошкропи водом оне пчеле, које се пред кошницом играју, па ћеш ји таким начином зауставити. Тако ји можеш све једног по једног пуштати на поље, да се не мешају.

Домаћин треба добро да држи рачун, колико празни кошница изнесе у кованлук. Треба да пазиш, да нема близу кованлука гдегод у потан какова празна кошница туђа; зашто с' отим кованције тргују, газдине ројеве продају. — А добро је сваки дан да пазиш, кад у кованлук изиђеш, јесу л' ти сви ројеви на броју, а особито они, кои су се на скоро роили. Он га неће онако са кошницом, у коју је уваћен рој, продати, него га у туђу кошницу претресе, а кошницу опет остави на своје место. Домаћин кад дође, он брои кошнице; на броју су кошнице, али ројева фали!

Кованицју не треба онога погодити, кои има и свои кошница; зашто онда његове кошнице највише и најмешче ројеве пуштају. А није саветно ни с' киме заједно држати ји, него само своје обашка, јербо с' киме заједно држати кошнице у време роидбе, то је само једна свађа и омраза, друго може и сам кошничар сила неправде употребити. — Кошнице у време роидбе не треба ни мало на туђина оставити; зашто само да ниси по сата ту код свои кошница, туђин може од они скорашњи ројева у своју кошницу претрести, па нећеш ни на ум узети. Још можеш и сам помислити, да је прешао на другу кошницу, као што се то обично и догађа код скорашњи ројева, те пређу на другу кошницу. Но кад се тако догоди, то је ништа, то сам само извадио новац из једног цепа, па метнуо у други: ал' кад ми туђин извади новац из мог цепа, па метне у свој, већ онда није новац мој.

Кад ти се већ рој пушта из кошнице, добро пази; ако је првак, стани код те кошнице, што се рои, па добро гледај матицу, кад ће изићи. Она изилази обично, кад је половина пчела већ изишла напоље. Матицу је лако познати; она је мало већа од пчела радилица, трупом стражњим дужа и жућа нежели пчеле радилице, ноге су јој дуже и жуће. Ако је спазиш, да је изишла, па неможе да лети, то је врло млада,

или је саката крилом илити ногом. Треба је уватити па видети, шта јој фали. — Ако јој ништа не фали, него је само млада и за то не може да лети, то ћеш се лако помоћи. Матицу мети у ону празницу, коју си приправио за тај рој, па је мети на место оне кошнице, из које је рој изишао. Тај ће рој летити по задуго, па кад виде пчеле, да им ту нема матице, оне ће се вратити натраг на матер. Но матер треба далеко уклонити и покрити буди чиме за то време, докле се рој са свим у своју кошницу не смири. Кад се пак рој смири, онда рој однеси на своје место, а маторку донеси натраг на њено место. — Ако је пак матица саката крилом илити ногом, то је боље убити је, а рој ће причекати, док се друга матица излеже, па ће ји онда извести.

То се само са прваци ројеви чини, јербо обично они имају по једну матицу, и та се догоди да је врло млада. За то прваци ројеви ретко ће бежати, зашто имају мало матица и то млади, па не може дуго да лети, него се што скорије вата. Други и трећи ројеви ти су са свим немирнији, зашто у њима има више и старији матица, па су јаче, и задуже лете, и теже се ватају.

Рој кад је већ изишао и уватио се, ако се на згодно место уватио, остави га мало, нека то место мало занови, па ће се на то место увек ројеви ватати. Кошницу, у коју оћеш рој да стресеш, натари је изнутра мало целеном илити вратичом; пчеле тај мирис радо имају. Унутра у кошницу исту у вр' мети почетак, од воска га начини на подобије кремена оштро, прилепи добро, нека ти сечимице дође на лето; кад прегледаш и подижеш кошнице, да ти саће у свакој кошници сечимице стои: зашто ако јој не метнеш почетак, пчела ће почети саће макар како, и тако друге окрену саће пљоштимке на лето; тако кад се сат напуни млади пчела илити меда, а врућине су, па је онда подигнеш, то се може саће лако поломити: за то треба у сваку кошницу почетак метути.

Кад си већ кошницу тако оправдио, рој онда пошкропи водом, онда су пчеле много мирније, лакше ји можеш стрести у кошницу. Кад ји пак већ стресеш, мети је на то место, где се уватио, близу, нека се сва пчела прибере у кошницу; и тако нека стои на томе месту, докле не седне сунце. Кад сунце седне, онда је однеси на место, где си је наурио метути; одатле је не треба покретати до саме јесени, док ји кући не понесеш. Тако треба са сваким поступати, кои се посамце ватају.

Али случајно ако ти се пусте више ројева,

на сви оће на једно место да се ватају (као што обично тако и раде, ако ниси могао зауставити); онда гледај, ако су се два првенца састала, ту неће бити велика рата; подај им велику кошницу, па нека раде. — Ал' ако се све више и више пуштају, то гледај, кад се толико увати, колико је доста за један рој; онда стреси у кошницу, и ту кошницу однеси на двадесет коракљаја даље од тог места. Тако и после ради, ако ће колико ројева изићи; како видиш, да се толико наватало, да има за један рој, одма стреси, па носи даље. Истина да нећеш моћи толико ројева начинити, колико је изишло: али то је ништа, ако је и мање, биће бољи.

Саде треба често такве смешане ројеве погледати, да се не косе. Ако су прваци, то је и Боже помози: али ако има међу њима други и трећака ројева, то ће се без сумње косити. Зато ји треба често погледати, пак кад видиш, да се косе, онда на цев пусти три или четири дима кроз лето, па ји тако једнако забуњуј, како видиш да се косе. Све ји треба редом прегледати, докле год сунце не седне. Кад сунце седне, онда пчеле немају више између себе рата; но такви смешани ројеви обично се безматиче.

Рој кад се стресао и на место однео, то га за осам дана немој устима горе окретати, него ако оћеш да видиш, је л' ти ту рој, а ти подигни кошницу управо, како стои, па подвири само унутра, и опет тихо је спусти на место. Кад му прође осам дана, онда га слободно можеш подићи са устима горе, и мало га закади димом, па види, како ти рој ради, тера ли саће лепо? Ако тера саће лепо, то имају матицу: ако ли је саће неравно, шкрбаво и има по саћу матичњака, — видиш ли тако, то је знак, да немају матицу; то гледај што скорије, па им подај матицу, докле се није погубила пчела.

Када ти првак рој из кошнице изађе, ту кошницу одма онај дан, која је рој пустила, пред ноћ трунташи. Закади добро димом, изнеси је изван кованлука мало даље; на њено место мети празну кошницу, нека тамо стои, докле ту, коју трунташиш, натраг не донесеш. Кад си је већ изнео и закадио, онда гледај, кои је трунташки сат, па пчеле пером са сата лепо очисти, и докле год видиш, да трунташа има у сату затворени, толико треба другим кованцинским ножем подрезати. Ако видиш, да је година добра, медљана, онда нетреба саће трунташко напоље вадити, него треба ножем само главе трунташке скресати, па ће пчеле трупине њиове све из саћа извући и саће очистити; зашто пчела кад има меда доста у ројдби, а она треба и места за мед; па онда,

кад нема места, а она вуче пчеле радилице које су још у сату неизлежене; њи вуку напоље и тамо мед уносе зашто пчеле мед не пропуштају.

О неговању каранфила.

Код великог неговања каранфила, направи се ђубрењак (Mistbeet), после са добром песковитом ритском земљом, пак се онда семе посеје, више пута водом прелије, пак онда земљом покрије. Код нашег кућевног производа пак мора се то овако чинити: Месеца априла узми један лонац или сандучић, напуни га са добром песковитом земљом пак посеј у њега семе од каранфила, које је пре тога у води једно 24 сата натопљено било. — Кад си семе по земљи посејо, прели га с' водом пак га онда покри са земљом. Лонац држи на млако какво место и покри га са стаклом. Како се пак биљке укажу, треба стакло скинути, и кад је врло јака пренека ваља лонац у ладовину поставити, а пред вече га опет стаклом поклопити. После три недеље треба стакло сасвим уклонити, пак само у време кише и због мразева — ако би се јошт побојали — покривати. Месеца маја се младе биљке расађују, и то у добро издробљену, песковиту и сазрелим ђубретом помешану земљу, и ту ће остати до цвета.

Мишеви и зецови су им највећи непријатељи њиови, од који их наравно чувати треба. У фришком ђубрету болују, исто тако и онда, кад су на мочарном и одвећ влажном месту посађени. Кад се укажу већ пунољци, то се онда може — ал само кад је облачно! — са водом заливати, у којој је кравије или овчије балеге растопљено, од тог онда много веће цветове добивају; ни пошто пак то чинити нетреба пре тога времена или кад је време сунчано.

Будући да киша сваки цвет у цветању прекрађује, то треба за време кише: ако је каранфил у слободном, покрити га, а ако је у лонцу, уклонити га да некисне, јер тако много дуже цвет траје и лепши остаје. Н.

Р е ч н и к.

(Продужење.)

Г.

Гавез; *Symphitum off.*; *Schwarzwurz.*

Глог црни; *Prunus spinosa*; *Schlehdorn.*

„ бели; *Crataegus oxyacantha*; *Weisdorn.*

Глоговац, што и бели глог. *

Гороцвет, (зечији реп); *Adonis vernalis*; *Adonis*.

Горушића, што и слачица.

Госпино биље; *Glycyrrhiza glabra*; *Süßholz*.

Госпин влас; *Adiantum capillus veneris*; *Frauenhaar*.

Госпино цвеће; *Hypericum perforatum*; *Johanniskraut*.

Горчица; *Gentiana*; *Enzian*.

Граб; *Carpinus betulus*; *Weissbuche*.

Граоровина; *Lathyrus latifolius*; *breitblättrige Platterbse*.

Грашак; *pisum sativum*, *Erbse*.

Гроздоја; *Phytolacca decandra*; *Kermesbeere*.

Грбац; што и крес.

Гуња; *Cydonia vulgaris*; *Quitte*.

Гушавица, (од урока трава); *cucubalus behen*; *aufgeblasener Taubenkropf*.

Д.

Дан и ноћ; *Viola tricolor*; *Stiefmütterchen*.

Дафина; *Elaeagnus angustifolia*; *schmalblättriger Oleaster*.

Дебела тиква; *Bryonia alba*; *Zaunrübe*.

Девесин; *Atropa beladona*; *Tollkirsche*.

Деспик, што и лефендл.

Детелина горка; *Menyanthus trifoliata*, *Fieberklee*.

Дивизма; *Verbascum Thapsus*; *Königskerze*.

Дилица; *Xanthium spinosum*; *dornige Spitzklette*.

Диња; *cucumis melo*; *Zuckermelone*.

Добродева; *campanula persicifolia*, *pfirsichblättrige Glockenblume*.

Драгољуб; *tropaneolum majus*; *Karweinerkresse*.

Драгушац; што и водени крес.

Дрен; *cornus mascula*; *der gelbe Hartviegel*.

Дуван; *Tabaca Nicotiana*; *Tabak*.

Дуд; *morus*; *Maulbeerbaum*.

(Продужиће се)

Болести жила код воћака.

Више се пута воћке при пресађивању тако немарно обдјелавају, да им се жиле свакако повреде, пак онда труну и плесниве, те тако болестне нису у стању дрвету ране набављати. Срча дрвета почне напослетку трунути, пак дрво за кратко време сасвим умрети мора. Чешће се догађа, да дрва поводом јаки и гризећи течности,

које до жила дођу, сасвим угину. Стојели воћке близу прохода и ђубришта, то се од оне јачине ситне жиле сасвим, а јаче од части униште. Исто ово дјејство чини и сувишно гнојење са јаким и сланим стварма, као н. пр. цеђом, кречом и т. д., и то је дјејство тим јаче, ако су жиле непосредно у додиру са тим стварма. Ако су жиле, поред све пажње и опет од мокраће повређене, то треба што више около воћке изкопати земље, што је оном јачином напојена, пак ју заменити другом, црном иловачом, која ће ону јачину у себе увући и тако ју разблажити. У том случају је иловача тој воћки лековита. Неидели ни то, то онда друге помоћи нема, но изкопати около воћке земљу на једно два ашова, пак онда чистом водом заливати, бар једанпут преко недеље; та ће вода јачину ублажити, ал опет оно изкопано са чистом земљом загрнути. Што се пре с' овим средством дрвету у помоћ притече, тим радња користнија бива. И она, у пролећу око дрвета од снега заоставша вода, шкоди дрвету, зато се треба постарати, да се од дрвета за раније одпусти. После држеће јаче, или врло влажне зиме пропадају жиле, особито ако је воћка у издробљеној, песковитој, одвећ влажној, или сувише нађубреној — прерађеној — земљи посађена. Патели младе воћке од ове болести, то је најбољи и најпречи лек: пресадити ји у бољу, њима одговарајућу земљу. Рђа, од које особито крајеви жила пате и болују, треба при пресађивању дотле засећи, докле је рђа завашила; а рђа највише на таква дрва наилази, која су у каменитој, сувој или мочарној земљи посађена. Овакова дрва осим што на жилама болују, болују и на срчи, јер се ова сушити почне, лишће пожутити, стане опадати и тако цело дрво угине. Младим дрвама има дакле помоћи кад се у бољу земљу и на боље место пресаде; а старија се морају од ове болести лечити онако као што смо рекли горе: са заливањем и промењивањем земље.

Ако су жиле од мишева или пацова повређене, пак се поводом тим дрво сушити почело, онда треба дрво — ако је младо — издавати, повређене жиле одсећи, гране све у главу подрезати, и на ново га пресадити.

Ово је пут и начин лечења болестни жила најбољи и најбржи.

О заливачама.

Неби човек помислио, да се још и данас, цели ни најмање одговарајуће баштенске справе код наши баштована, налазе. Између оваки справа

оћу овде да напоменем за сада заливачу. Њи има од лима (плекса) и од земље печени.

Економ мора на то увек назити, да што год направи, да му добро, дуговечно, лако и цјели сходно буде.

Јесули заливаче од обичног лима и од земље: добре, дуговечне, лаке и цјели сходне, или не?

Од обичног лима су лаке и цјели сходне, али ни су добре ни дуговечне; јер, лим брзо хрђа, пак се онда једе и квари; кад се обојадишу олајном бојом, то опет трошка више поузрокују. Земљане су пак тешке, разбију се лако и цјели подпуно неодговарају, јер рупице на решетки треба да су ситне, и што су ситније тим боље за биље; на земљанима се пак рупице ситне избушити немогу тако, као на танком лиму. Најбоље су дакле заливаче од цинковог лима (Zinkblech), оне не хрђају, јаче су много од обичног лима, лаке су и добре.

Решетка треба да је на свакој заливачи тако удешена, да се може скидати и натацивати, а код земљани, и то фали.

Решетка треба да је од тучног лима (Messingblech), јер овај нехрђа ни најмање; држак треба да је округлао, као што је на енглеским заливачама, која је у „Сељаку“ читаоцима у дрворезу на углед стављена била, јер се с' оваким држком и последња кап излити да.

Ја ово из искуства говорим.

Др. Л.

О телењу.

Крава се тели на свршетку 40. недеље, ретко који дан пре, то само младе јунице и од ситнији крава, али често по пуне две и три недеље дана доцније, особито веће краве и маторије, и са мушким телетом кад су.

Знаци скорог телења. Позна се крава близо телења: из набрекла вимена, течења краве воде из натечени телења удова; на кукови с' обе стране репа упадну рупе, што теретом телета све веће бивају; крава је немирна, сваки час лежи и устаје, и сваки се час натраг обзире, док и болови и напони недођу.

Владање ту. Чим се на свршетку реченог доба, који од оти знака појави, ваља код краве остати, све нужно справити, а све незгоде што би је ту позледити могле уклонити.

Будући да се млога крава стојејки тели, то ваља по онима стрним шталским патосима много сламе под њу, особито под стражње ноге подстрти.

Прво се водењак укаже и пукне, па онда и теле, ил главом и предњим ногама, ил стражњим ногама помоли. Кад тако пође, онда је то по реду и закону, онда и рођај лак буде, онда јој ваља приватити теле, а ни најмање га извлачити нетреба. Само ако би крава врло слаба била, и њезин напон небијо кадар родити га, онда га јој помало и извлачити ваља.

Неки дају у том случају крави вина мало да се напије, да је тим подпале па да се већма напети може; то би се само онда чинити могло, кад се неби теле уватити могло, ал ако се већ помолило, онда је боље извлачити га, него краву присиљавати.

Дуго трајуће телење. Код слаби крава, оће тај телења посо да се ваздан отегне, оће да сасвим краву обори, пре нег што се курталише. Ту је, ди ваља крави мало подкрепљења дати, мало је подпалити да се брже опрости. Најбоље је мало прженога леба (1 фун.) са (1 оком) црним вином, или самога вина дати, ал топло и са мало цимета помешано.

Кад би упалење материце узрок тог дуго трајућег телења било, онда би јој ваљало и крви мало пустити, па тим помоћи.

А кад све то неби помагало, онда ваља теле из ње вући, али за тај посо само вештак ваља.

Тешко телење. Кад теле помери место у материци, па онда ил попречно пође с' леђи ил' трбуом; ил' кад се предње ноге измоле а глава још не, или реп и стражњица пође и заглави се, а ногу још нема, онда је телење здраво тешко.

То само вештак помоћи уме, кои ће теле на своје место сместити; ако је водењак пуко па кои уд телета преко реда се помолијо, кои ће га опет у материцу турити и онако сложити, како ће по реду излазити моћи; али кои ће одма и замку на вилицу телету замаћи, и онда га полако извлачити умети.

Силом извлачење, не да не помаже ништа, него се силом убије ту и крава теле; а то је код невештака часом готово.

Пометине. Изпадну обично после једног сата само собом. Ако неби изпале може се баш по један дан без бриге оставити. Може се кудељно семе (1 фун.) са водом (1½ до 2 оке) кувано на два триред дати, да се крава напије, то ји обично отера.

Док нису пометине одишле, није слободно никоју рану крави давати.

Међутим, ако није крава сама већ лозу прегризла, а ни сама се очупала није, ваља је са шаке од пунка телету одсећи ил' заврћањем одчупати; а онај постеличин крај лозе, дрветом

што ближе постелици пробости, и то дрвце крави изпречити, да се неби крај тај сасвим унутра увући мого, па оставити, док се сама не одвали.

А кад се неби постелица ни трећи још дан одвалила, онда ваља одма по вештака ићи, да је напоље вади, јербо се лако ту цела материца унапати може, и крава најтеже оболети и угинути.

Кадкад је крава са близанцима; онда се после рођења првог телета несмири, нити за њега мари, него се непрестано натраг обзире, главом маше, болови и напони наново долазе и трају, док се и другог телета некурталише.

Пропад материце. Иза тешког телења, оће кадкад да цела материца напоље пропадне, па висе из краве и на ваздуху сва помодри.

Ту је ваља са танким у топлу воду замоченим пешкиром подватити, лагано дићи, и лагано опет на своје место сложити; па онда једну лонту чиети кучина у теј (од 1. шаке зове у једној олби вина скувано ал' олађено) умочену у браву на материцу турити, па подвезати да неби та лонта изнала; а други и трећи дан, фришке у ново куван теј умочене кучине поновити, те са тим материцу очвртити и утврдити.

Којој је крави једаред изпадала, оће и други и трећи ред, и после увек; зато би ваљало оне; па то смишлене амове држати, па колко је могуће чувати то.

Нега после телења. После телења ваља изкрвављену краву утрти, и мало је топије покрити, да је тише зној пређе.

Иза они јаки напона и зноја ожедни; ваља је млаком водом с' мало мекињама помешано напоити и само то ниће до 8-ог дана бабиња јој давати, а ништо је ладном водом напоити.

По дана после отелења, ваља је мало али добром раном наранити; обично се даје куван боб ал' пасуљ са врућом водом и мекињама помешано.

Ако би крава врло слаба остала, и споро к' снази долазила, онда би јој ваљало за све то 6 до 8 дана прженог леба са водом давати. Ал' био леб ал' која му драго рана, највећма на то пазити, да никад уједаред много недобије, него помање, а зато чешће. Само никоју ватрену рану несме за то дана добивати, и мора од разлађења сачувана бити.

После 6. или 8. дана обично у ред дође, и онда је нега што и обично.

Има случајева, да крава три ил' четир недеље после телења, већ поново води. Ту је чувати ваља, и ништо пре пуна два месеца непуштати; врло скоро иза отелења поново зачеће па поново ношење оће музару да највећма у-

квари; најбоље је на свршетку трећег, онда ће се опет у исто то доба идуће год. отелити, ако је то доба газди угодно, и ако са тим највећи добитак вуче.

Како оставља Француз Шармо грозђе преко зиме?

Овај баштован шаље од неколико година већ, његовим начином преко зиме сачувано грозђе, на разне изложбе, и добија зато награде. Један немачки економски лист саопштава његов начин остављања, и вели:

„Грозђе се остави најпре и најпре на чокоту дотле, докле год време допушта. Кад се грозђе с' чокота одсече, одсече се и један комад лозе с' два ока горе и три до четири доле. Горњи се крај одсечене лозе с' воском залепи, а дојни се тури у флашицу од медаине, која средње величине бити мора, и која се водом напуни; да се пак та вода неби усмрадила, мете се у њу мало истучена дрвена угља. Флашица се такођер са воском около лозе облепи. У овом стању се сад флашице обесе, у једну ладну собу, у којој јој мраз шкодити неможе.

Сад ништа друго чинити нетреба, но бобице, које би се указале да труну ил' плеснине, одкинути, да се неби трулеж и плесан даље прострео и грозд квариво.

Тим начином остављања је Шармо лепе гроздове јошт и месеца априла на више изложба показао. Желили пак тко и дуже ји задржати, то мислимо да би угодно било у подрум ји повешати, или пак на таково место гди је температура ниска и умерена.

Тавна су места угодноја.“

Сушење дасака.

Да се даске и балвани при сушењу сачувају од пуцања, које особито код буковог дрвета бива, ваља крајеве са папиром или платном облепити. Даље треба при сушењу дасака и балвана ово чинити: Кад се даске и балвани на гомили наслажу, онда је пре свега нужно, да се подметачи, који се под балване или даске подмеђу, сасвим до краја балвана подметну, да ван подметача крајеви од наслоњени балвана или дасака не висе, јер ти висећи крајеви увек попуцају. Из тог узрока неваља никад сирове даске у троугље (\triangle) као што је обичај, посллагати,

јер ту крајеви нису сасвим једно на друго наслоњени, а онај крај и комад даске који ван друге даске висе, мора пући.

Како се слаби кромпири од георгина преко зиме остављају?

Сваког пролећа можемо чути, гди се наше љубитељке и љубитељи цвећа туже, да су им кромпири од георгина преко зиме изтрули. То је њиова кривица, јер ји нису добро оставили. Такви кромпири несмеју доћи у влагу ни у велику топлоту. Најбоље се одрже овако: узети треба један сандучић, пак дно посути са чистим испраним песком, и то на једно два палца дебљине; на овај песак се поређају кромпири, једно од другог подаље, пак се покрију опет са песком док се год виду, на ово дође опет један ред кромпира, с' песком се покрију, и тако све даље, док се сандук ненапуни; кад је сандук напуњен треба га добро затворити и оставити.

Средство против пољски мишева.

„Neueste Erfindungen“, економско-умјетни лист, код познати економ Др. Ф. Штам издаје, доноси средство једно против пољски мишева, које се до данас за извртно показало, и које ништа друго није, но натањљање житног или јечменог зрна у цеђу. Узме се дакле житна или јечмена зрна и натоце у јаком цеђу, који мора од растовог пепела бити, та се зрна после добро осуше и у рупе пољски мишева саспу. Лане се на више места ово покушавало, и показало се је одвећ добро и корисно.

Дали ово неби и за наше кућевне мишеве добро било, кад би им у рупе тако приуготовљеног зрна усули?

Бршљана са великим лишћем неговати.

Млога ће од наши газдарица може бити бршљана на прозорима неговати штети, ал да јој је и лишће бршљаново мало веће. Нека дакле овако чини. За бршљан је најбоље дрвен суд, и то да је избушен, да земља доста воздуха добије; суд нека буде 1 стопу висок. На дно суда се помеће на један палац даце, да вода довољан оток има, на те даце дође обична баштенска земља опет једног палца дебело, на ово $\frac{1}{4}$ палца

састругани рогова (од чешљара), после опет земље а у земљу се усади бршљан и покрије до краја суда са земљом. Бршљану нетреба особите неге, а воде само онда, кад је земља горе сува. Нећели добро да прти, треба га обасути мало с' талогом од кафе (Kaffeesatz), ал не много, јер ће престати у висину растити. Лишће му нетреба од прашине с' водом прати, јер пожути, него с' меком каквом пераицом (Pinsel) га опајати.

На овај начин негован бршљан (Erheu) врло лепо, велико и зелено лишће има и брзо расте.

Нашим домаћинцама.

О кувању грашка.

Др. Рунге професор у Оранијенбургу, написао је у „Landw. Ztg. f. N.-und M.-Deutschl.“ чланак један о кувању грашка, које се управо домаћице тиче. Чланак гласи:

„Давна је већ познато, да се гра', пасуљ, сочиво и т. д. у бунарекој води тешко кува, и врло се дуго кувати мора, док се на мекано скува. Узрок је овом, што у бунарекој води има кречни частица, које мекано кување предупредују. Немила је то ствар за оног, коме неискуван гра или пасуљ на трпезу дође, а и нездраве за стомак, који га скувати неможе. Најбоље је дакле гра' или пасуљ у вече пред онај дан кад ће се кувати у воду га метути, да воде преко њега с' прста буде. За ону ноћ омегани нешто гра' и одда од себе води неку материју, која је горка; зато се ова вода у јутру пре кувања одлије, а гра' се с' другом чистом кува, која је такођер преко ноћи постајала. — Ако је гра прошасте године бран, онда је овај поступак добар, и с њиме цјел постигнута, ал ако је гра старији, онда је другчије с њиме нужно поступати.

Ја сам то пре 20 година с мојом куварицом искусио, да, кад у стари гра који се, што наши кажу тешко кува, мало чиста шикшова (из апотеке) у ону воду, у којој га кувам метем, да се сасвим на мекано скува. Тог шикшова нетреба сувише метути, јер онда гра изгуби свој пријатан укуе што га има, но мало. Соразмјерност је ова: на 200 талова воде 1 тал шикшова; или, на један обичан лонац за једно шест особа $\frac{1}{2}$ лота шикшова. Шикшов пак није нужно кувати са гра'ом заједно, но само га у ону воду метути у којој ће гра преноћити, а ујутру одлити.

За чудо што се на овај начин гра', брзо и мекано скува, и што је пријатан.

Шикшов који се овде употребљује мора бити као што реко чист, најбоље га, у апотеки купити, (zweifach-kohlensaures Natron, oder reines Soda).

Шта је овде речено за гра, важи и за пасуљ, боб и сочиво.

Нек се зна.

.. (Воће из Америке.) Већ се давно није из Америке у Европу воће пренасало, но не давно стигло је у Хамбург 3500 буради јабука из Америке. Јабуке су те одвећ сочне, но брзо се кваре, и због тога се немогу дуго држати.

.. (Чудновата пшеница.) Један притјажатељ из Маргена код Тифлиса, наслао је тамо једну пшеницу, која је из једне жиле 250 влатова изродила; заиста чудновата пшеница! од ти 250 влатова било је 118 са подуним влаћем, од којих је свако по 60 зрна имало. Кад се узме да је сваки — већи и мањи — имао у средњу руку само 30 зрна, то је онда износило 3540 зрна, које је само једно зрно изродило. И жила је одвећ велика; између стотина жилица, било јих је и такви, које су до 16 палаца дугачке биле. Како је дакле нужно, да сељаци њиве своје дубље ору!

.. (Дебели свињи.) У Антверпену је била изложба од нагојени свиња. Свиње, које је прву награду однело, било је 7 центи и 10 фунти, друге награде 658 фунти, а трећу је награду добило свиње од 614 фунти.

.. (Баварско пиво у Шпанији.) Пре неколико година су носили пива из Баварске у Шпанију, но од неког времена су за скупе новце одвели у Мадрид једног пивара, који им сад тамо по баварском начину пива пече.

.. (Велики краставац.) Кроман, баштован у Стралави однеговао је краставце уметним својим начином, од којих је један послао професору Коху; који вели, да је 1 1/2 стопу дугачак и соразмерно дебео бије, и да су њи седморо за ручком доста имали с' њиме.

.. (Теле с' крилом). У Најмарку (Шлезија) отелила је крава једног тамошњег касапина црно теле, које на десној страни леђа 2 стопе дугачко крилице има. Крило има више зглавака, с' кожом је превучено и длаком обрастло.

.. (Кафа). Бразилија у јужној Америци производи годишње 5 милијона центи кафе; дакле половину производа целог света.

— Да крава пре води. Подај јој изтучена кудељна семена, или неколико шпански мува у лебу, пак ће много пре водити. [286.]

Госп. Андрији Петровићу у Панчево. По вашем нами послатом списку предбројника, од 2-ог Јануара т. г. изволео је г. Пет. Драг. само на по године платити; а у другом списку, за друго полгодије није за истог господара предплата обновљена. Молимо дакле за предплату, а лист је с' данашњом поштом од 25—39. броја истом господару послат.

Госпођици Јелени Лаковићевеј у Кикинду. Припослат допис је већ у 22. броју листа нашег на страни 87. штампан; можемо дакле само навести, да сте и ви искусили; да је тај начин остављања бресака и кајсија практичан, и као што велите домаћинама препоручителан. У осталом захваљујемо.

Благор. госп. Г. Хр. у Б. „Ја по злату газим“ ал немогу да га подигнем, из узрока који је и вама познати бити, јер има људи који своја искуства таје, пак ни за које новце неће да открију; у число ти и вас рачунати морамо. И ви би нам с' вашим обширним искуствама помоћи могли, пак вас молимо ево и по други пут да нам то учините.

Т Р Г О В И Н А.

У П е ш т и.	Тежина		Пожунац				Н о в а ц.	У банкама			
	од	до	од		до			од		до	
	фунти	фунти	фор.	н.	фор.	н.		фор.	н.	фор.	н.
Жито банатско	85	88	4	40	5	55	Царски дукат	5	32	5	33
„ бачко	84	85	5	05	5	10	Крунаш	15	30	15	35
„ потиско	84	86	5	15	5	40	Сребро	111	25	111	40
Наполица											
Раж	76	80	3	40	3	45	Срећке државне од год. 1839. од 100 ф.	160	—	160	50
Јечам	68	70	2	90	3	10	„ „ „ „ 1854. „ 100 „	95	25	95	50
Зоб	45	50	2	05	2	10	„ кредитног завода од 100 ф.	135	50	136	60
Кукуруз	79	83	3	40	3	65	„ Естерхазјове од 40 ф.	94	50	95	—
Проја			3	40	3	70	„ Палџјове од 40 ф.	36	10	36	75
Пасуљ							„ Виндишгрецове од 20 ф.	20	75	21	25
Реница			7	—	7	25	„ Кеглевићеве од 10 ф.	14	85	15	15